

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily

SZABADSÁG

LIBERTY

A legnagyobb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap

Beolvadt lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Ujság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer

NO. 265. SZÁM.

THIRTIETH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szombat, 1921, november 12.

HARMENCADIK ÉVFOLYAM

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

Czinikus a kékszakáll vallo mása

Landru nagy ügyességgel védekezik a bíróság előtt a vállaltás során.

285-SZÖRÖS VÖLEGÉNY.

A hirdetésekkel csak ócska butorokat akart venni.

PARIS, nov. 10. — A versaillesi bíróság esküdtésze előtt most már teljes erővel megkezdődött a tiz nőnek és egy gyermeknek meggyilkolásával vádolt Henri Désire Landrunak, a híres francia kékszakállnak a fő tárgyalása. A tegnapi tárgyalási napon a vádlottat hallgatta ki nagy körültekintéssel a bíróság elnöke a francia bűnvádi perrendtartásnak rendelkezései szerint.

A vádlott teljesen nyugodt maradt, nagy szilárdsággal adta meg a válaszait, a magyarzatai határozottan szellemesek voltak és úgy látszott, mintha egyáltalán nem érdekelné az, hogy az utjának végén esetleg ott állhat minden szörnyűségével a nyaktiló. A bíróság elnöke nagy részletességgel terjedt ki a vádlott múltjára, büntetett előéletének minden egyes fázisára, miközben a vádlott a válaszában arra törekedett, hogy oly benyomást adjon magáról, mintha nem közönséges esalo lett volna teljes világéletében, hanem egy szerencsétlen géniusz, akit a nagy vagyontól mindig csak az fosztott meg, hogy a nagy területen egy és más ok miatt nem sikerült. Állandón azt hajtoztatta, hogy a "khiensei", legelőbbi nő, maguk hozták ki a pénzeket, nem pedig ő szedte el tőlük azt.

Védekezésében közben egyik gúnyos és csipős megjegyzést a nyaktiló után tette meg a régi elnöke, a rendőrséggel szemben és a megkezdésük állandó derültségben tartották a hallgatókat, olyan jellegű adva a tárgyalásnak, mintha az bohózat lenne, nem pedig komoly aktus, amelyről egy embernek az élete függ. Mindvégig a helyzet megőrzésének bizonyult, noha a bíróság elnöke nagy könyörtelenséggel részletesen taglalta mind a 285 rendbeli szerelmi viszonyát és azokat a naplójegyzeteket, amelyek fő terhelői Landrunak és amelyek alapján a bíróság ki akarja deríteni azt, hogy hova tűnt el.

A vidéki bíróság esküdt tagjai nagy figyelemmel kísérték az előadását, míg a tanúk, a kének legtöbbje mérföldkövet jelentett a vádlott életében, hol névettek, hol közboszok, hol piszezték, hol pirultak, a szemmel, ahogyan azt a természetik diktálta nekik. Magán a vádlott, akkor, amikor nagyon meglepetéssel kezdett neki lenni a vallás, csak a bajuszának és a szakállának egy-egy ideges rángatása jelezte azt, hogy baj van a lelkiismerete körül. A vallásos felé tette meg aztán azt a megjegyzést, a melyből a védelmi irányára lehet következtetni. Az elnök megkérdte tőle, hogy miért hirdette feleségét a házasságszerző lapokban és mit jelentenek a vonatkozó megjegyzések?

Ere Landru előadta, hogy azt hirdette, mert olyan nőket akart ismeretségbe jutni, a kének eladni való ócska butorok van. Ezt meg akarta venni az azután az elpusztított francia vidékeken jó áron eladni. Elismerte, hogy több esetben a szerelmet is jászotokra, csak hogy hozzájusson a butorokhoz.

Látszik tehát, hogy a védelem azt akarja jelezni, hogy Landru nem volt kékszakáll, hanem egyszerűen egy ravasz róka ócska-butorkereskedő.

VOLT NEW YORKI LEANY FRANCIA KITÜNTETÉSE.

PARIS, nov. 9. — Vicomtesse de Breteuil, aki születési nevén Gabrielle Grant New Yorkból, a francia illet rendet kapta meg a katonai táborokban és étkész helyiségekben kifejtett háborús szolgálatairért.

1891-1921

HARMINC esztendővel ezelőtt, — 1891 november havának tizenkettedik napján, — jelent meg a SZABADSÁG első példánya. Harminc esztendői szakadatlan munka után egyetlen pillanatra állunk meg, hogy fedetlen fővel visszpillantsunk a múltra, melynek minden határköve a becsületes munka, a tiszta szándék és jóindulatu törekvés makulátlan fehérségű márványból épült.

HARMINC esztendővel ezelőtt került ki sajtó alól a Szabadság első példányával, a Szabadság programja és három évitend minden viharán, minden megpróbáltatásán keresztül törhetetlen ragaszkodással küzdöttünk és küzdünk azokért az elvekért, melyeket a Szabadság felejtethetetlen megteremtője: Kohányi Tihamér fektetett le.

MINDENNAPI lázas munkánkból nem szakíthatunk e pillanatban időt ünnepi ajátoskodásra, de igérjük sok tízezer olvasónknak és barátainknak, hogy a nyugalom első percében részletesen beszámolunk a harminc esztendőről és külsőségeiben is megemlékezünk a mai eseményről, mely nemcsak a Szabadságnak, de az egyetemes amerikai-magyarságnak is ritka ünnepe.

Budapest népe és a király-puccs

BUDAPEST IZGALMAS NAPJAI.

A "Szabadság" budapesti levelezőjének eredeti tudósítása.

Budapest, okt. 25.

A HÁROMNAPOS polgári háború politikai kérdéseiről írt már a Szabadság. E cikk nem is foglalkozik politikai szempontokkal, csupán a főváros hangulatát akarja ismertetni a válságos napok alatt. Egy nagyváros hangulatának tükré az utca és a járókelők. Az utca jellemzi a közönségnek a nagy eseményekben való részvételét.

Nekünk, budapestieknek, bőven kijutott a legválságosabb utcai hangulatokból az utóbbi hét év alatt. Következéssel lehetne valószínűleg Budapest népe, ha visszagondolunk a különböző eseményekre s az ezeket kísérő hangulatmegnyilatkozásokra. De az elfogulatlan gondolkodó megérti, hogy ez a következtetés tipikus vonása minden emberi közösségnek, az utca népe mindig kiszámíthatatlan, változó és a pillanat hangulatának enged. Viszont az igaz, hogy a pillanat hangulatának létrejöttét meghatározza már elvont mindez, amit a város az elhatározó pillanat elérése előtt átélt. Ha így tekintjük a dolgot, akkor beláthatjuk, hogy ítéletmódosulás történhet az egyik eseménytől a másikig és mégsem csupán holmi beszámíthatatlan következtetés vezet a nép megnyilatkozásait. Így érthető, hogy ugyan az az utca, mely kitörő örömmel üdvözölte 1914 augusztusában a háborút, ugyanaz az utca egészen őszinte ellen-szennel fordulhatott a háború ellen 1918 őszén. Azóta is sok ilyen hangulatváltozást ment át Budapest és alkalomadtán nagy viharzások is keltett egy-egy hangulatmegnyilatkozás.

Annál érdekesebb tünet, hogy az utóbbi események alkalmával, midőn a karlista csapatok ostromló szándékkal közeledtek a főváros felé, Budapest nem adta jelét semminő speciális hangulatnak, se pro, se kontra, hanem valami nyugalomhoz fogható fásultság jellemezte az utca életét. A kormány hallatlan és impozáns eréllyel legott megtett minden intézkedést, hogy az esetleges mozgalmak vagy zavargásoknak elejét vegye. De nem ez tartotta féken a kedélyeket. Ha csak a rendőrség és a karhatalmak fegyverrel bírták volna fenntartani a nyugalmat, akkor mégis érezhető lett volna valami ideges

szélsőség, mely le van fojtva, de minden pillanatban kész kirobanni. De nyoma sem volt ilyesminek. Az emberek egykedűven jártak; a mennyiben kifejezést adtak véleményüknek, az a hangulat juttott leginkább megnyilatkozásra, hogy bár végre lenne már minden zavarnak és jönné a békés élet, mentes minden problémától. Nyilván érezhető volt, hogy Budapest elfáult az évek tartó forragnál. Budapestet megdöbbenetle a váratlan események, de hamarosan leszámolt vele, bizakodtak a megoldás lehetőségében és szinte egykedűven vizsgálták az eseményeket. Általában a közönség látszata mögött mégis inkább az a hangulat jutott kifejezésre, hogy a puccskísérlétnagy veszélyt jelent. Még olyanok is, akik előzőt kifejezeten legitimisták voltak, el itéltek a puccs módját. Aki- ket a kormány hivatalosan akcióba szállított, sietve tettek eleget kötelezettségüknek, (mint például a polgári karhatalmak tagjai), de a lakosság zöme egyáltalán nem mutatott hajlandóságot állásfoglalásra, illetve aktív állásfoglalásra. Kivétel egyes politikai egyesületek képeztek, de impozáns egyedül az egyetemi ifjúság fellépése volt. A fiatal ember lelkesedő, nem számított, nem okoskodik és mérlegel, hanem érezteti, követve, azonnal a tett útját keresi. Így tett az egyetemi ifjúság is. Mindjárt az első izgalmas órákban, mint egy ember állott a kormány mögött. Az egyetem aulájában permanens szervező bizottság állította össze az egyetemi fiatalok csapatát, melyeket azonnal fellegyerveze a kormánycsapatok segítségére lehetett sorbaállítani. A polgári karhatalmak tagjai a város belterületén segítettek a rendőrségnek a rendet biztosítani, ha nem talán szavargó elemek ütnék fel a fejüket. Elállították a hidokat, órákat küldtek ki, szóval megszállították a várost, hiszen a Pesten rendelkezésre álló katonaság amugy is kiszámu volt s minden emberre szükség volt a fronton.

De mint mondtuk, Budapest nyugalmát nem ezeknek az intézkedéseknek kell betudni. Budapest nyugodt maradt, mert elfáult, mert nem kért többé izgalomból. (Folyt. a 4. oldalon.)

Megjött az ismeretlen koporsója

Az ismeretlen hős koporsóját nagy gyászúnepséggel fogadta a főváros.

RAVATALON A HÖS.

A ravatalt a Kapitolum kupolája alatt állították fel.

WASHINGTON, nov. 10. — Az ismeretlen hős holtteste megérkezett Franciaországból az Olympia hadihajó fedelzetén, a mely hadihajó annak idején a spanyol-amerikai háború során Dewey tengernagynak zászlóshajója volt. Az ismeretlen katona holttestét óriási gyászompával fogadta az amerikai főváros közönsége. A nemzet ebben az ismeretlen katonában ennek az emlékében mindazoknak a pajtásainak az emléket tiszteli s ünnepli meg országos gyászompával, akik halálukat lelték a világháboruban.

A koporsót a haditengerészeti kikötőből átszállították a kapitolumba. Az uttsten komor gyász pompában ott állottak őrt a bajtársai, az amerikai katonák, tengerészek és tengerész katonák és ott állott az eső dacára is kalap levele a nagyközönség is.

A kapitolum kupolája alatt ravatolták fel nagy pompával a koporsót. A kupola alatt, ahol eddig csak a mártírhalált halt amerikai elnököknek, Lincolnnak, Garfieldnek és McKinleynak a holtteste volt felravalozva.

A tegnapi nap során a közönséget még nem bocsátották a ravatalhoz. Egyelőre csak öt katonát áll ott őrt teljes díszben, felváltva öt tengerészzel. A közönség részére csak holnap fogják megnyitni a kapukat. A koporsót valóságos virágerdő borítja. Ott van Harding elnöknek és nejeinek hatalmas koszorúja és ott vannak az amerikai nemzet nagyjainak koszorúi is a hős halált halt ismeretlen katonán koporsóján. Ezt az ismeretlen katonát óriási nemzeti ünnepek között fogják az Arlington nemzeti temetőben díszsírba helyezni.

Harding elnök, a felesége, valamint a közélet méltóságai sajtóközvetlen helyetkék el a koszorúkat a koporsóra.

\$40.000-T ÉRŐ ÉKSZERT FELEDETT A TAXICABBEN.

NEW YORK, nov. 10. — David Jacoby, ékszerkereskedő este 7 órakor megállította a taxit s abból kiugorva, telefonfülkébe sietett, hátra-szóla a vezetőnek, hogy várjon reá. Sietésben az ülésen hagyta mintatáskáját \$40.000 értékű ékszerekkel. Öf perc múlva tért vissza, de a taxi elhajtott már. Jacoby a Philip Reiter ékszergyáros alkalmazottja.

Karácsony

előtt minden előfizetők házában lesz a Szabadság 1922-dik esztendőre szóló Naptára, mely ismét a meglepetések egész sorozatával lepi meg olvasóinkat.

Kimagasló

irodalmi esemény lesz ennek a Naptárnak megjelenése, már csak azért is, mert egész új ösvényeken halad, olyat nyújt, amiről nem volt még példa Amerikában.

Szenzációja

lesz nem csak az irodalomnak, de a nyomda technika szédületes fejlődésének is az 1922-diki Naptár, melyet NÉGY SZINBEN nyomtatott képek serege fog díszíteni.

Minden előfizetők, aki fizetésével nincs hátralékban, Karácsony előtt okvetlen megkapja Pompás Ajándékunkat, okosan teszi tehát mindenki, ha minél előbb rendezzi előfizetését, annál is inkább, mert még ma is részesedik az egy millió koronás jubileumi ajándékból is.

A MAGYAR KÖVET.

A "Rotterdam" nevű gősszel az elmúlt héten érkezett Amerikába gróf Szechenyi László, aki mihelyest megtörténik a békeszerződések ki-cserélése azonnal elfoglalja helyét Washingtonban, a magyar követség elén.

Általános a sztrájk

Róma munkásai általános bérharcba kezdtek a fasiszták ellenében.

RÓMA, nov. 10. — Az olasz főváros tegnap este teljesen el volt zárva a külvilágtól. Általános sztrájk volt és van a városban. A sztrájkot a munkáskamara rendezte el azon ellentétek miatt, amelyek felmérték a vasutasok és a reakciós nacionalista fasiszták között. Az utóbbiak most Rómában konvenciót tartanak.

A vasutak nem közlekednek sem a város felé, sem onnan ki-fel és részben sötéttség uralkodik a városban, mert a villanyos művek munkásai is otthagyták a munkát. Egyes munkásszervezetek arra szavaztak, hogy mindaddig folytassák a sztrájkot, amíg a fasiszták a városban vannak. Mások azt vetették ennek ellene, hogy a fasiszták nem távoznak, ha a vasutak nem közlekednek, mire visszavágtak, hogy erre a célra, ha kell felfüggeszthetik a sztrájk-rendelést. Végül is úgy határoztak, hogy a sztrájk további rendelkezésig fenntartandó.

VILÁGESEMÉNY A NAGY KONFERENCIA

Tizenkilenc századnak főeseménye

Lloyd George nagyjelentőségű üdvözlő levele és beszéde a konferenciáról.

"SZIVÁRVÁNY AZ ÉGEN."

"Angolország egész szívvel kívánja a teljes sikert."

Lloyd George angol miniszterelnök levelet intézett az Egyesült Államok kormányához, melyben kifejté, hogy bár a belpolitikai helyzet megakadályozta abban, hogy a konferencia megnyitására átjöhessen, reméli, hogy még idejére itt lehet, hogy a döntő tanácskozáshoz részt vehessen. Addig is Anglia egész lelkevel csüggy a konferencián és óhajítja annak sikerét, mert a tanácskozáshoz döntő fontosságú az egész emberiségre nézve. "A világ-nak szüksége volt arra az irányításra, mit Harding elnök ragadott magához most júliusban. Az új világ születésének alkalma nyílt meg. Hogy Harding elnök és tanácsosai azonnal megragadták ezt az alkalmat: örök dicsősége marad az Egyesült Államok tisztán látó államférfijének bölcsességének." A levelet az angol nagykövet adta át Hughes külügyminiszternek.

A miniszterelnök beszéde.

Még nagyobb jelentőségű volt az a beszéd, melyet Lloyd George tegnap a londoni lord mayor bankettjén a polgármester felkérésére a sztrájkra válaszolt. A beszéd jóval felül emelkedett az országos jelentőségű keretén. A történelmi nevezetességű Guildhall falai között ezeken az ünnepélyes alkalmakon a miniszterelnök mindig csak külpolitikai kérdésekkel foglalkoznak ugyan, de most a polgármester kérésére Lloyd George kivétel tette, mert beszéde végén kiterjedett az iri kérdésre is, miről őt halálra kívánták.

Beszédének főtárgya azonban mégis a washingtoni konferenciát volt, miről a következőket mondotta: "A világ lassan lecsillapodva munkához fog és bizony egyedül a munka az, ami meg fogja toltani a kiürült érszényeket, amikkel aztán a vásárló a piacra jöhet. A két ég újra kiszáll a felhők alól. A washingtoni konferencia, amit Harding elnök hívott össze, olyan, mint a szivárvány az égnek boltozatján. Mert a béke biztosítása nélkül az üzleti világ talpraállítása lehetetlenség."

Ez a konferencia éppenséggel nincs túlkorán. Idáig még mindig nem hozta meg a háború azt az eredményt, amit minden józanész ember várt tőle: a fegyverkezés növekedésének megállítását.

Pedig a fegyverkezés ma, úgy emberben, mint anyagban, háborúban olyan drága, mint a világ háború előtt volt. Ha így halad tovább is: csakhamar százezrek olyan pusztító és retentetes lesz, mint a minőnek a világháborúban láttuk. Ez a katasztrófa nemcsak az embernek, hanem a természetnek is ószerep. A pantott bennünket; hogy háborúban mekkora lesz a hatása, az az iszonyú meg gondolni is. A lefegyverzés az egyedüli út az emberi faj biztonságára felé. Az amerikai konferenciáról függ a civilizáció jövője: ezért imádkozom én öszintén annak sikeréért.

Huszonöt évvel ezelőtt Lord Salisbury ebben a tereben fejezte ki örömét a fölött, hogy Államokra és Japánra szorított. (Folyt. a 4-ik oldalon.)

A KONFERENCIA ISTEN RENDELÉSE

A Hara japán miniszterelnök temetése alkalmából Washingtonban tartott gyászgyűlésen Yokota kormánybiztos elmondta, hogy Tokióból távozásuk alkalmával a miniszterelnök kifejezte előtte azt a meggyőződését, hogy Harding elnök a konferencia egybehívásában Isten eszköze volt.

Hara miniszterelnök nem állott válságos ember hírében és ezért Yokota mélyen meghatódva, szinte megrökönyve hallgatta, mikor főnöke és barátja valóságos vallásos áhítattal beszélt a készülő konferenciáról.

"Harding elnököt Isten illette meg ebben a celekedésében és most már azoktól az emberektől függ, a kik jelen lesznek a konferencián, hogy arra a magaslatra emelkedjen, melyen maradandó javára lehetnek az emberiségnek."

Ha pedig ez nem fog sikerülni azoknak az embereknek, a kik most a különböző országokból Washingtonba gyűlnek: hátrózzon a hiszem, hogy ez azért lesz, mert az emberi természet még mindig nem emelkedett a tökéletességig az a fokára, melyre Isten várja őt. Ha a konferencia nem sikerül, ez azt fogja jelenteni, hogy az emberiségnek még tovább is szorítnia kell."

Kockán az emberiség jövője

A sikertelenség réme fogja talán biztosítani a nagy konferencia sikerét.

A JÖVŐ FÜGG TŐLE.

Simonds cikke a politikai akadályokról.

Frank H. Simonds, akinek a nevét olvasóink a világháború idejéből jól ismerik, cikk-sorozatát közöl a washingtoni konferencia megnyitása alkalmából. Első cikke a politikai akadályokról szól, a második a nemzetközi bizalom szűkös-ségéről, a harmadiknak a címe lesz: a béke a főcél. Rendkívül érdekes fejtegetéseit az első cikk nyomán a következőkben adjuk:

Hogy miért lehet és kell reménykedni a fegyverkezés csökkenésére végett összehívott konferencia sikerében: azt legrövidebben így angol államférfi fejezte ki, mikor így szólott: "Gondolni sem akarok arra az eshetőségre, hogy a konferencia ne sikerüljön, mert ennek a sikertelenségnek a következményei rettenetesen volna-nak az egész világra nézve."

Valóban, ha az ember végig-gondolja mindazokat a nagy politikai akadályokat, amik a konferencia sikerének útjában állnak, mégis, éppen a jelen óra világhelyzetéből kifolyólag, kénytelen visszatérni a sikernek és bizó reményéhez.

A washingtoni konferencia csődjé háborút jelent az Egy-Államok és Japán között. Ettől a következménytől nincsen meg-nakülés és ha megmondjuk a világ mostani helyzetét, hogy mit jelent a modern háború, úgy a legyőzöttre, mint a győz-tésre nézve: aligha akad olyan amerikai, aki elhinné, hogy bármiféle elvi ellentét vagy különbözőségek, bármiféle ellentét vagy anyagi érdekek igazolhatnának egy újabb ilyen világháborústrófat.

A pusztulás nemcsak az Egy-Államokra és Japánra szorított. (Folyt. a 4. oldalon.)

Nagyarányu megnyitási készülétek

Harding elnök személyesen fogja megnyitni szombaton a konferenciát.

HUGHES LESZ AZ ELNÖK.

Óriási méretű intézkedések a sajtó elhelyezésére.

Nagy napok virradtak a világ első országának első városára. November 11-dikén, a fegyverszünet megkötésének napján, helyezik majd végső nyugalomra az arlingtoni nemzeti temetőben azt a névtelen hőst, aki az amerikai elesett katonák képviseletében kapja meg a végső tisztességet a hálas nemzetől. De ez a pompás kegyelmes aktus, minden nagyszerű fenségére dacára is, eltörpül annak a másik eseménynek a jelentősége mellett, melyre ezzel egyidejűleg készülődik a hivatalos Washington.

A fegyverkezés csökkentése és a távol keleti kérdések megtanúsztatásában ügyben összehívott konferencia ez a történelmi jelentőségű esemény, melyről a ma élő legnagyobb államférfi, Lloyd George angol miniszterelnök jelentette ki, hogy ha sikerülni fog: ez a konferencia lesz az utolsó tizenkilenc század legnagyobb eseménye.

Az amerikai delegáció huszon-egy tagból álló szakértői tanácsa tegnap tartotta első teljes ülését. Ezen az ülésen jelentette be Hughes külügyminiszter a konferencia megnyitása dolgában tett végső intézkedéseket.

A konferenciát szombaton nyitják meg. Istenhez emelt könyörgéssel. Harding elnök temetési beszédében Rev. dr. W. S. Abernathy fog álmádkozni, kérve, hogy a Mindenható Isten áldja meg a tanácskozásokat.

Közvetlenül az imádság után Harding elnök fogja elmondani megnyitói beszédjét, a melyben üdvözli a meghívott nemzetek képviselőit.

Ez után a konferencia megnyitja a maga elnökségét. Bizonyosra veszik, hogy Hughes külügyminiszter lesz az elnök.

Hogy vajjon a küldöttségek vezetői fognak-e válaszolni az elnök beszédére: azt nekik tartották fenn.

Atlee Pomerene ohioi szenátor tegnap látogatást tett az elnök-nél, hogy megvitassa vele azt a törvényjavaslatt, mely most van a szenátus tengerészeti bizottsága előtt, hogy t. i. a konferencia idejére a kormány függesztse fel minden haditengerészeti építkezését. A látogatás eredményéről a szenátor nem nyilatkozott. Bizonyosra veszik azonban, hogy ha őt-hat napig sem történik e kérdésben semmi: a szenátor indítványozni fogja, hogy a bizottságot mentse fél az indítvány további tanulmányozása alól, a mikor is a kérdés azonnal a szenátusban kerülne színyre. Borah idahoi szenátor már is megígérte az ohioi demokratáknak, hogy segítse nekik a kérdés tárgyalásában.

Trók és újságírók.

A hivatalos kormányküldöttség kívül nagyszerű egybesereg-lése ez az alkalom az írőknek és újságíróknak, azoknak a férfiaknak és nőknek, akik által a világ értesülést nyer majd a konferencia tanácskozásáról. Úgy látszik, ez a tanácskozás (Folyt. a 4. oldalon.)

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation, Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Cserna, Sec'y-Treas.)

Founded by:
E. T. KOHÁNYI **KOHÁNYI TIHAMÉR**

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Printed and Published at: Székesfehérvár és kiadónival
700-710 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 3538. Central 1237.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre \$8.00; hat hónapra \$5.00; három hónapra \$3.00; felvétel: \$1.00. CLEVELAND VÁROSA, STATES and Canada, one year: \$8.00; half year: \$4.00; Foreign countries: one year: \$10.00; half year: \$5.00. — Cleveland one year: \$8.00; half year: \$4.00

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Easter Office: New Yorki Irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York.
Üzletvezető: Joseph Horvath, Manager.

Itt az új buvárhajó.

A flotta szerzeményei.

AZ amerikai flottának három újfajta buvárhajója van. Az új buvárhajók teljesen új rendszerek, azt mondják róluk, hogy teljesen meg fogják reformálni, ha a velük végzett kísérletek sikerrel járnak, az egész haditengerészetet. A dolog olyan nagy horderejű, hogy a kísérletekről a szakértők csak nagyon rezerváltan nyilatkoznak egyelőre, bár nem tagadják, hogy a legközelebbi jövőben már pontos hivatással lesznek a legkisebb alkatrésze vonatkozásig is.

A három új buvárhajóval a kísérleteket a portsmouthi, N. H. Flotta bázison folytatják. Az új rendszerű buvárhajók a gépüzemű hajók a gépházban rejlik a titok. A gépe gázolinnal és villamossal kombinált.

A buvárhajó, hir szerint, tizezer mérföld átmérőjű körzetben lesz képes cirkálni, ami, ha beigazolódik, tényleg perspektívát mutat arra, hogy a régi rendszerű buvárhajókak egyszerűen ki kell menniük a divatból.

Az új tengeralatti szerényetek 2025 tonnáig nyomnak egyenként. A hosszúságuk háromszáz láb. A villamos gépek 6500 lóerősek. A víz felszínén 25 esemőtt képesek megenni óránkint. A víz alatt pedig normális sebességgel kilenc esemőtt, fokozott mértékben tizenkettőt.

Az új tengeralatti hajók gépeit a Jupiter nevű régi cirkáló prototípus ki. A Jupiter nemrég átkeresték Lengyelre és azóta repülőgépeket szállít. De mégis az öreg és viharozott Jupiternek a nevéhez fog fűződni, hogy a tenger istenének új fiait, ami a legfontosabb alkatrészeit illeti, itt jártak iskolába.

A gépek a hajó hátulján vannak elhelyezve. Két gép van, mindegyik egyforma lóerős. Hat cilindres gázolinnal működnek, és a lényegük. A gázolinnal két villamos generátorral vannak összekötve, amelyek két-két propelleret hajtanak.

A generátorok valahogy úgy működnek, mint ahogy az önműködő indító az automobilon. Az új hajókat mindennek lehet nevezni, csak olcsónak nem. Csak a masinák, egyenként három millió dollárba kerülnek.

Az új buvárhajóknak a legfőbb érdemük a hosszú járat, amit a gépek hatalmas ereje következtében tudtak elérni. Ennek következtében képesek lesznek arra, hogy a csatahajókat nagyon hosszú utakra elkísérhessék, ami mindennél fontosabb a tengeri csatákban. Eddig az volt a legnagyobb baj, hogy ezt nem lehetett megcsinálni. A kicsinek most már egyáltalán nem nevezhető szörnyetek egy teljes hónapig lesznek képesek elmaradni a bázisuktól.

Aki egy kicsit ismerős a buvárhajók természetéről, az tudja, milyen nagy szenzáció volt már a buvárhajó mai formája is, mikor az husz emberből álló legénységet volt képes magával vinni.

Az újfajta hajók ezzel is sokkal előbbre vannak a régi módú testvéreiknél. Az új buvárhajó négy tisztet és ötven embert lesz képes szállítani!

APRÓPÉNZ

A Habsburgok és házi arisztokraták. — A valóságos belső titkos tanácsosok esküje.

BUDAPEST, Okt. 25. Károly király meggondolatlan lépése nagy zavart okozott itt. Kicsi híja, hogy Magyarország egy második megszállásnak nem lett kitéve, ezután nem az oláhok, de a szerbek és a csehek részéről. Habsburg ivadékok nem tűrnek a magyar trónon se a nagy, se a kis ente. E fellet nem lehet vitaközi, mert ez egy bebizonyított tény. Ha mi ezt a kis területet meg akarjuk magunknak tartani és állami önállóságunkat nem kívánjuk kockáztatni, úgy meg kell hajlani a kényeztetés előtt. Különben a Habsburgok a multban nagyon rosszul kormányozták. I. Ferdinándtól fogva egybe bet sem tettek, mint önállóságunkat és függetlenségünket szüntelen csorbították. Esküjüket nem tartották meg és a szorultságunk adott kedvezményeket, a mint jobban ment soruk, azonnal visszavették. Így volt ez 48 után és így 67-ben is. Ki biztosítana miniket, hogy ha most beleegyezne, Károly király az Ausztriától való különválásba, nem szegné-e meg ígéretét ha esetleg ott is trónra kerülne. Ha királyt fogunk választani, úgy olyanra eszünk szavunk, aki minden körülmények között csak Magyarországot fejedelmé maradjon nekünk él, csak a mi boldogságunkon csügg. Közös uralkodó elegendő volt 400 éven át!

Most aztán kislát a mi magánosságunk egy részének nemtelensége volt is. Még mindig vannak a mi grófiaink és bárunk között számosan, a kik visszakívánják a Habsburgokat. Persze ők részeseültek mindig a jótéteményekben. Címeiket, rangot, kitüntetésekét jól fizetett állások kaptak tőlük. Az udvar fenyében csak a fonemesség sít-kéreztek. Tessenék átmenni a főmeltóságok névsorát, abban ugyan egyetlen kismemesi vagy polgári egyenlő sem találunk titkos tanácsosok között forunk. Hyenek egyedül a belső dalnak elő; ezek azok politikuskok közül valók voltak, kiket a hatalom így magához bilineselt. Utóbbiaknál egy zsidóra is akadunk, Vásonyi Vilmosra, a volt igazságügy-miniszterre. Sokan rossz néven is veszik a különben kiváló jogárasztalakkal leengedi köti.

Sokszor volt szó nálunk a miniszteri és a belső titkos tanácsosi eskükről. Egész terjedelmében soha sem köztölték ezeknek a szövegét. Csak mikor Justh Gyula lemondott a belső titkos tanácsosi méltóságról, ő vétőta az eskümintát. Ez egy teljesen dynasztikus eskü, melynek szövege még I. Lipóttól való, a 17-ik század végétől, amelyben az illető törhetlen hűséget fogad a császárról és az uralkodó ház tagjairól; az ország és az alkotmányról egyetlen szó sincs benne. Az eskü szövege különben latin. Régen meg kellett volna változtatni ezt az esküformát, illetve az egész belső titkos tanácsosi intézményt eltörölni. Ott a hol al-

Apokályé haragszanak. Nagyon haragszanak, Harding elnökre haragszanak. Mert azt mondják, hogy Harding élnek örjúk haragszik. Emlékeztet az a beszéd, amit Harding elnök Birminghamban, Ala. tartott s amelyben kijelentette, hogy a feketék sohasé lehetnek fehérek.

A Peoples Educational Forum, amely szép című egyesületben azok a négerék tömörülnek, akik a négerék előbbrejutását szorgalmazzák, legutóbb New Yorkban határozatot hozott, amelyben erősen elintézik Harding elnököt és kijelentése miatt.

A négerék szerint az elnöknek ez a kijelentése egyáltalán nem felel meg a demokrácia szemlének, főleg pedig nem egyezik meg a fajok egyenlőségének az eszméjével.

Az elnöknek ez a kijelentése — mondják a négerék — nem felel meg az ország társadalmi és politikai biztonságával.

Főleg azért haragszanak a négerék nagyon, mert Harding elnök kijelentette, hogy a fehér és a fekete faj között olyan óriási, természetalkotta különbségek vannak, amelyeket behozni egyszerűen lehetetlen.

De még sokkal inkább haragszanak a négerék bizonyos Marcus Garvey nevezetűre, aki levelet intézett az elnökhöz és, néger létére, mindenben az elnöknek adott igazat és kijelentette, már csak úgy, a sor között, hogy a néger igenis, alacsonyabb rangú és rendű faj, mint a fehér, minek következtében az elnök nagyon helyesen cselekedett, mikor a két faj között a határvonalat meghúzta.

Garveynek ezt a kijelentését a Peoples Educational Forum úgy fogta fel, mint a legmelegebb megálázkodást, mint kísérletet arra, hogy a rabszolgásgot újra visszaállítsák az Egyesült Államokban.

Az ősi kérdés körül tehát ismét dúl a vihar.

A feketék, most már nagyon fel vannak habórodva, azt hiszik, hogy egy republikánus elnök van ellenük, republikánus elnök, akinél tradíció, hogy ne bántsa a feketéket.

Haragszanak a feketék.

Aprehendálnak Hardingra.

A FEKETÉK haragszanak. Nagyon haragszanak, Harding elnökre haragszanak. Mert azt mondják, hogy Harding élnek örjúk haragszik. Emlékeztet az a beszéd, amit Harding elnök Birminghamban, Ala. tartott s amelyben kijelentette, hogy a feketék sohasé lehetnek fehérek.

A Peoples Educational Forum, amely szép című egyesületben azok a négerék tömörülnek, akik a négerék előbbrejutását szorgalmazzák, legutóbb New Yorkban határozatot hozott, amelyben erősen elintézik Harding elnököt és kijelentése miatt.

A négerék szerint az elnöknek ez a kijelentése egyáltalán nem felel meg a demokrácia szemlének, főleg pedig nem egyezik meg a fajok egyenlőségének az eszméjével.

Az elnöknek ez a kijelentése — mondják a négerék — nem felel meg az ország társadalmi és politikai biztonságával.

Főleg azért haragszanak a négerék nagyon, mert Harding elnök kijelentette, hogy a fehér és a fekete faj között olyan óriási, természetalkotta különbségek vannak, amelyeket behozni egyszerűen lehetetlen.

De még sokkal inkább haragszanak a négerék bizonyos Marcus Garvey nevezetűre, aki levelet intézett az elnökhöz és, néger létére, mindenben az elnöknek adott igazat és kijelentette, már csak úgy, a sor között, hogy a néger igenis, alacsonyabb rangú és rendű faj, mint a fehér, minek következtében az elnök nagyon helyesen cselekedett, mikor a két faj között a határvonalat meghúzta.

Garveynek ezt a kijelentését a Peoples Educational Forum úgy fogta fel, mint a legmelegebb megálázkodást, mint kísérletet arra, hogy a rabszolgásgot újra visszaállítsák az Egyesült Államokban.

Az ősi kérdés körül tehát ismét dúl a vihar.

A feketék, most már nagyon fel vannak habórodva, azt hiszik, hogy egy republikánus elnök van ellenük, republikánus elnök, akinél tradíció, hogy ne bántsa a feketéket.

ITT AZ IDEJE

hogy megemlékezzék az óhazában maradt rokonairól. Ha azt akarja, hogy

KARÁCSONY NAPJÁN

hálával emlegessék az Ön nevét, küldjön pénzt mihamarabb általunk és biztos lehet, hogy a pénz karácsony előtt megérkezik. Néhány dollárral boldoggá tesz egy egész családot, mert ma néhány dollárért sok koronát kapnak odaát.

BOLDOGSÁG

költözik abba a hajlékba, ahol nélkülözést nem ismernek. Magyarországon pénztért minden lehet vásárolni. Tegye lehetővé pénzküldeményével, hogy gond nélkül nézhesse a szigortól tél elé.

Pénzküldési áraink a legolcsóbbak és leggyorsabban eszközöljük a kifizetéseket. Minden kifizetést a címzett sajátkezűleg aláírt eredeti nyugtájával igazolunk.

A legalkalmasabb és legbecsesebb karácsonyi ajándék itt Amerikában a

BETÉTKÖNYV

Lepje meg szeretjéit bankunk betétkönyvével, melyet nevükre kiállítunk. A nálunk elhelyezett pénz nem csak 4 százalékkal kamatozik, de a betévi kívánságára bármikor visszafizetjük.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök

FŐSZÉL: NEW YORK
10 East 22nd St. a Bankpalotában

FIKÓK:
1597 2nd Ave. cor. 83rd Street m. n. áll.

leg meg mélyen hallgat. Mi van vajjon e hallgatás megett?

Amig Charles F. Rand, a National Unemployment Conference igazgatója azt jelentette, hogy New Englandban a helyzet javulóban van, New York városának statisztikai adatai szerint jelenleg 343,000 ember van munka nélkül városban.

RÉZ CSÖVEZET MELEGÍTÉS CÉLJÁRA

Mindenféle réz-csővezet állandó raktára. Végezze ön maga plumber munkáját. Mi mindenkinek árulunk.

PLUMBERS SUPPLY CO.
433 Liberty Ave. Pittsburgh, Pa.
Írjon árjegyzékért. Ingyen. küldjük.

A magyar lebélyegzésű 50 és 100K-ás osztrák-magyar bankjegyek kicserélése

A Magyar Királyi Állami Jegyintézet megbízásából értesitem mindazokat, akik magyar lebélyegzésű osztrák-magyar bankjegyeket intézetemhez kicserélni végtet be nem szolgáltatottak és

50 ÉS 100 KORONÁS

magyar lebélyegzésű bankjegyek birtokában vannak, hogy ilyen egységű bankjegyeket intézetemnél a következő feltételek mellett nyújthatják be beváltás végett:

A 100 kor. bankjegyekből 75 kor. levonás
Az 50 kor. bankjegyekből 25 kor. levonás

A végső határidő, ameddig a fent megnevezett bankjegyek intézetemnél benyújthatók,

1921 NOVEMBER 15

amely nap után a 100 koronások beválthatósága teljesen megszűnik.

KISS EMIL BANKHÁZA

A Magyar Kir. Állami Jegyintézet kizárólagos pénzkicserélési gyűjtőhelye.

133 SECOND AVE., NEW YORK

A NEMZET VAGYONA.

A BUREAU of Economic Research legutóbbi hivatalos jelentése azt igazolja, hogy az Egyesült Államok jövedelme, amely 1913-ban 31 billió dollár volt, 1918-ban feltehetőleg 61 billióra.

Ez annyit jelent, hogy az állam jövedelme öt esztendő alatt felnövekedett 77 százalékkal.

Más megvilágításban: a személyes jövedelem átlaga felnövekedett 351 dollárról 586 dollárra, vagyis a magánjövedelem az említett idő alatt 65 százalékkal növekedett.

A Bureau azonban ugyanakkor nem felejteli el megállapítani, hogy a dollár vásárló értéke erősen csökkent, ami szintén a magánjövedelem átlaga 1918-ban nem 586 dollár volt, hanem 372. Ami nem 65 százalékkal felelt meg, hanem csak ötnek.

Erdekes és mindenesetre, hogy 60 esztendő keresztlát az Egyesült Államok jövedelme és a magánjövedelem átlagának emelkedett. A legolcsóbb formájában a magánjövedelem 1850-ben volt — 307 dollár, a legmagasabb pedig 1912-ben — 1965 dollár.

Az 1912 után következő hat évben valóságilag ugrásokkal halad felfelé a jövedelem.

Az utolsó hat esztendő átlagos jövedelme fejenként a 3300 és 4000 dollár között van. Ha azonban a dollár vásárló értékének a csökkentését vesszük, megállapíthatjuk, hogy ez a jövedelem a valóságban nem több két-eszersházszóton dollárnál.

Ezek a megállapítások, a mikre a Bureau of Economic Research olyan élesen és biztosan világít rá, nem célozzák azt, hogy a nemzetnek, vagy egyesének a kedvét elvegyék, nem akar senki öröm rontó és mulatság bontó lenni. De figyelmeztetés akar ez a megállapítás lenni azoknak, akik bizonyos nemzetgazdasági örüllettől hajtvá elbizakodatosan hihetetlenül nagyra becsülik a jövedelmeket.

Amerika nem szegény ma sem. Amerika gazdag. De a bajokat senki se tagadhatja le. És ezeket a bajokat a töké és munka kooperációjával, a hamis radikális kizsákmányolással vagy egyszerűen ki lehetne küszöbölleni és — a nemzet vagyonát még ötven százalékkal fel lehetne emelni.

MOE TAPLÁLEK MOE

a leglényesebb tényezője az egészséges fejlődésnek...

Scott's Emulsion

jóval gazdagabb, előrendű olhdható, zsiros tápanyagokban, mint a tej. Elősegíti a növekedést, jó egészség.

Kapható minden drogeriában. ÁRA: \$1.20 és 50 cent.

SCOTT & BROWN, Bloomfield, N. J.

MAGYAR KÉZEL TOVÁSBÁ A KÉZEL

(Tabletták és poralakban)

Székrekedés ellen.

21-10 sk

Ég a kukorica.

WALLACE földművelésügyi miniszter véleménye szerint, ha a kukorica buselje harminkét centbe kerül, az ugyanannyi, mintha a szén tonnája tizenhat dollárba kerül.

Ha a kukorica buselje husz centbe kerül, akkor a szén tonnája tiz dollár.

"Kétségtelen — mondja többek között a földművelésügyi miniszter, — hogy a nyugati farmokon az idén igen sok kukoricát fognak égetni, hacsak e termény ára tetemesen feljebb nem fog szállani."

Az mindenestre biztató előjel, hogy Argentínában például nemcsak a farmokon, meg lakóházakban, de az ipartelepeken is kukoricával fűtenek.

Hát annyi igaz, hogy ennek a megállapításnak közgazdasági igazságában nem kételkedhetünk. Egész biztos, úgy van, ahogy a kereskedelmi miniszter mondja. Ilyen megvilágításban a dolog nem más, mint kalóriakérdés, hogy ennyi meg ennyi kalória szénből ennyi meg ennyi kalória felel meg kukoricából.

Mégis, ha az ember azt olvassa, hogy vannak emberek, akik kénytelenek kukoricával fűteni, a fentnevezett ember egy kissé furcsán, bizonytalanul kezdi érezni magát.

Mi az, már élelmiszerrel fűtenek?

S az ember memóriájában bizonytalan képek derengenek fel. — Napoleon vonulása Oroszországban, a félholt éhező katonák, akik megesznek mindent maguk körül, a németek hetvenedik hadjárata a franciák ellen, mikor azok nemcsak a patkányokat voltak kénytelenek megenni, hanem kénytelenek voltak eltűzteni mindent, amit csak lehetett. Fantasztikus gyermekkori történetek bukkannak fel az ember memóriájában, hajókról, amelyek csak úgy tudtak előbbrevinni, hogy még a kapitányt is feltűztek, északarki expedíciókról, ahol annyit éheztek a matrózok, hogy részben felfalták egymást, részben a hullákat feltűztek s aki megmaradt, azt Hamburgban egy csapszékben agyonverték, mert senki se hitte el ezt a történetet.

És eszünkbe jutnak a mai állapotok, Bécs, Moszkva, Varsó. A fűtésnek a gazdag képek rámaival és a pompás fotelekkel, szőnyegekkel, gobelinnel, eszünkbe jutnak pedig főleg az amerikai segélyakció nagyszerű munkásai, akik a kukoricát mint égi mannaát osztják ki az éhező oroszok között.

Nem, nem szólhatunk egy szót sem ama amerikaiak ellen, akik kénytelenek a kukoricával fűteni. Ezeket az embereket éppen úgy sujtják az állapotok, e rettenetes és kétségbeesztő állapotok, mint mindenki mást. Azzal fűtenek, amivel lehet — nem, azzal fűtenek, ami a legolcsóbb fűtőanyag.

Oroszországban azért van az éhínség, mert a szállítási masina összetört és a produkció forrása berekedt. "Aki közületek büntelnekk tudja magát, az vessze rá az első követ."

A mi szállítási rendszerünk és produkciójunk vajjon teljesen hibátlan és kifogástalan?

Mindaddig, míg az emberek kénytelenek kukoricával, az élelmiszerrel fűteni, mert a fűtőanyag drágább, tiszta lelkiismerettel ezt nagyon bajos elmondani.

A konferencia.

HÁROM hír egy nap alatt, amely méltó arra, hogy a fegyverkezés csökkentésének céljából Washingtonban összegyűlt urak egy kis figyelmet szenteljenek nekik.

Az első hír egy újfajta buvárhajóról szól, amely tizezer mérföld átmérőjű körzetben képes mozogni, egy hónapig lehet távol a bázisától, husz helyett, ötvennégy embert képes magával vinni, öt incesz ágyukkal van felszerelve, amikkel a repülőgépeket úgy lehet lőni, mint ahogy a boldog időkben szép Magyarországon a vadász a foglyot lötte. Egy ilyen kis tengeri szörny előtt nincsen határ. Akkora, mint amekkora csatahajója Teggethohnak sohasé volt, olyan erős, amilyent még nem is olyan régen, nem is tudtak volna elképzelni. Akkora ügyi vannak, amikről Napoleon nem is álmodott.

Nemcsak az Egyesült Államok képes ilyen buvárhajót építeni. Más nemzetek ugyanazt képesek megcsinálni. Az Egyesült Államok elszigeteltsége egyszerűen meg fog szűnni.

Itt van a repülő torpedó, amivel át lehet New Yorkon lőni s közben mérges gázokat lehet belőle kibocsátani.

Itt van az Egyesült Államok hadi költségvetése, a mi horribilis — 66,728,209,409 dollár!

A jövő háborúja két kövön nem hagy. El fog pusztítani mindent és mindenkit. Az egész világ össze fog roppani egy irtózatoss nyomás alatt, el fog pusztulni az emberiség, mint a mikor egy ember szétrúgja egy hangyabolyt és a menekülő férgeket agyontiporja.

Ezt a három hírt, ezt vegyük az urak tekintetbe majd Washingtonban.

Nagyon sokra meg fogja őket tanítani. Igen mély perspektívákat fog ez a három hír megvilágítani.

300 ÉPÍTŐMUNKÁS MENT MUNKABÉRSZTRAJKBA.

CINCINNAT, O. nov. 10. — Körülbelül 300 építelőcs hagyta abba inkább munkáját, minthogy a tervezett 12 és fél százalékos bérlészállításhoz hozzájáruljanak.

A LEGJOBB PATIKA
(óhazai oklevelek kiállítás)
MEGVALTO Gyógyszertár
2017 WEST 25th STREET, CLEVELAND, O.

NEW Az Első öt éves...
Fazek Imre H...
Kálman...
Kedves...
jos, Beck...
György...
ban jó ze...

HIREK A GYAR RE...
Közi: Va...
Is...
Vasárna...
ház kebel...
tiszt...
Délután...
burgi leán...
tenisztel...

SPRIN...
szombath...
az egyház...
Imre (Ök...
gyre) és Fe...
csa, Zempl...
asszony le...
Tanuk vol...
Uzonyi An...
Az eskü...
gü lakodal...

Müke...
SPRING...
képző és I...
Jenő lelkés...
lett novemb...
adni a "Vén...
a Huszár"...
vet három...
kal és tánc...

Angol...
A jövő h...
egyház lelke...
estéken fog...
a Magyar O...
hétfőn és...
7-től 9-ig...
folyik. Rag...
közé alkalmi...

Disz...
SZON...
a Senté...

AZ "ORVOS...
Különösen histo...
Valaki eszket...
és azt az elő...
már előbb ne...
szemérvesség...
ból, amelyekr...
három száza...
szemérvossá...
Patent-frod...
Kérdezők...
van mellékel...
centtel több...
címre és eg...
üveg szemorv...
mál tankcsé...
JOSEF...
274 BARTHM

MAGYAROK AMERIKÁBAN

107 ÉVES EGYLETI JUBILEUM.

NEW BRUNSWICK, N. J. Az Első Magyar Ref. Egyet...

Fazekas Károly, a Szent Imre Herceg Egyet...

Vacsora után tánc volt. Kálmán Lajos és zenekara...

HIREK A SPRINGDALEI MAGYAR REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Közli: Vécsey A. Jenő, ref. lelkész.

Istenisztelet.

Vasárnap, november 13-án a springdalei református egyház...

Esketés.

SPRINGDALE, Pa. Mult szombaton, november 5-én az egyház lelkésze előtt Tóth Imre (Ökörítő, Szatmár megye) és Ferenczi Mária (Málca, Zemplén megye) ötéves asszony léptek házasságra.

Az esküvői családi jellegű lakodalom követe.

Műkedvelő előadás.

SPRINGDALE, Pa. Az Önképző és Dalkör Vécsey A. Jenő lelkész rendezése mellett november 12-én fogja előadni a "Vén Bakancsok és Fia a Huszár" eredeti népszínművet három szakaszban dalokkal és táncal.

Az ifjúság első előadásával kellemes szórakozást óhajtnak a nagyrészt községnek s éppen ezért szeretettel hívja és várja az érdeklődő közönség szíves megjelenését.

Angol esti iskola.

A jövő hét folyamán az egyház lelkésze a következő esteken fog tanítani angolul a Magyar Otthon terében: péntek és csütörtökön este 8-tól 9-ig. A beiratkozás még folyik. Ragadják meg a kínálkozó alkalmat mindenki.

Disznótör

SZOMBATON a Sentényi Inn-ben

Az "Előre" Trachoma szemorvosság a legjobb a világon

Advertisement for eye medicine with an illustration of an eye and text describing its benefits.

TÁNCMULTSÁG.

AKRON, O. — A Magyar Atléta Klub mult vasárnap jól sikerült jótékonyági táncmultságot rendezett a Footbal játékban megsebesült egyik tagjuk javára.

Oszinte elismerést érdemel a klub buggó elnöke, Berczik Gyula, aki fáradhatlan önzetlenséggel fáradozik az Atléta Klub érdekében minden alkalommal.

ZÁRÓ MÉRKÖZÉS.

AKRON, O. — A Magyar Atléta Klub november 27-én tartja meg utolsó mérkőzését a footbal szezon zárta előtt, és ezt az alkalmat disznótörrel ünnepli meg a klubhelyiségben, az E. Thornton Street 112 száma alatt, melyen szívesen látnak minden magyart.

TÜZESÉT.

PORTVUE, Pa. — Mult kedden délután öt órakor még ismeretlen okból tűz keletkezett Járdánházi Lajos házában, amely ugy elharapódzott, hogy a szobai berendezésben és az épületben mintegy háromezer dollárba becsült kárt okozott a tüzezet.

CSALÁDI ÖRÖM.

CRESCENT, O. — Nagy öröm érte a Vasmegye, Keme-nes-hőgázi illetőségű Major József, Crescent, ohio lakost. Neje, Ádám Juliska erőtlen fia fiatal ajándékozta meg. November 6-án keresztelték meg magyaros családi ünnep keretében. A keresztelési szertartást Várkonyi Miklós ref. lelkész végezte. Kereszt-szüleik voltak: Fűrjes Béla és neje Pócsik Etuska. Az új-született, aki a boldog család első gyermeke, József és Béla nevet nyerte. Az egyházi szertartást vidám keresztelő követte.

A New Yorki Konzulátus új helyiségbe költözött.

NEW YORK. — A new yorki svéd kir. főkonzulátus magyar osztálya jelenlegi helyiségéből a 6 Beekman Streetről elköltözött a Broadway fekvő Cunard Building-be. Az átöltözés azért vált szükségessé, mert a rövidesen felállítandó önálló magyar királyi főkonzulátus ugyancsak ott fogja folytatni hivatalos működését. Levél cím a következő: Royal Swedish Consulate General, Department of Hungarian Interest, Room 359 Cunard Building, New York City.

NEW YORKI ÚJ ORVOS.

Dr. Galambos Arnold, Budapesti a Korányi-Klinika volt tanársegéde, Amerikában is képestes nyelve, orvosi gyakorlatát megkezdte New Yorkban. Orvosi irodája: 1245 Madison Ave. (90-ik utca sarok) Telephone: Lenox 10470. Rendelési órák: délután 8-9.30, d. u. 12.30-1.30, este 5.30-7.30.

Dr. A. L. Király

ORVOS ÉS SEBÉSZ. Rendel: Reggel 9.30-12-ig, délután 2-4-ig, este 6.30-7.30-ig. Vasárnap és ünnepnap d. e. 10-12-ig. 2532 LORAIN AVE., CLEVELAND, O. Irodai telefon: Central 3762-W és Lincoln 671. LAKAS: 1430 West 101-ik utca. Tel. Lorain 653-W. Röntgen-sugár vizsgálat

ITTHON KELL MARADNIA

Arca foltos, szeplős, nem mehet társaságba.

Ha az Ön arcbőre nem tiszta, üde, friss, vagy azért nem szép, mert ártalmas szépségápolókat használt, próbálja meg a

VÖRÖS KERESZT LILIAM CSOKROT

mely négy szorból, Lilium Krém, Szappanból, Puderből és Lilium Tejből áll; bámulni fog, hogy a bőr milyen gyorsan változik üdév, széppé, simává s a vörösség, szeplők, foltok eltűnnek. Ezek a szerek nemcsak az arcot, hanem a karokat és kezeket is üdév frissé teszik.

Küldjön két dollár és 10 centet az alanti címre s mind a négy szert bérmentve megkapja:

Vörös Kereszt Patika

8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

MI UJSÁG A MAGYAR VÁRMEGYÉKBEN?

BARANYA.

Negyedmillió felül fizetnek egy svájci bikáért. A földmívelésügyi minisztérium árverés útján most becsátotta áruba a Svájból behozott 150 darab szimentáli tenyészbikát az új tenyész- és haszonállattartás-telepen. Minthogy évek hosszú sora óta nem lehetett Svájból tenyészanyagot behozni, a magyar állattenyésztők nagy érdeklődést tanúsítottak az árverés iránt. A legnagyobb árat — amit bikáért Magyarországon eddig fizettek — Grosz Jenő (Úszög) fizette egy hatalmas esontozatu bikáért és pedig 261,000 koronát. A bálnai ménésbirtok 160,000 koronát fizetett egy igen szép bikáért. De azonkívül még több bika kelt el 100,000 koronát meghaladó áron. Az árverésen 126 bika került értékesítésre, körülbelül 70,000 koronás átlagárban.

BÉKÉS.

Vitzi beültetés Osorváson. Szép napra volt Osorvász közönség. A magyar haza védelmében kiütötték két békésmegeyi vítez kapott vítezsége jutalmul földet, melyet Wenckheim Matild grófnő becsátott. A Vitzi Szék rendelkezése. A vitzi telkebe való beiktatás a szokott ünnepélyes formalitások mellett folyt le. A kormányzó képviselőjelel vitzi Simeányi Thimár vezérkari ezredes, a Vitzi Szék tőrszkapitánya volt jelen, aki a két vítez bírtokba ültette. A vármegye részéről Konkoly Thimár főjegyző volt jelen, Orosházáról pedig az ottani járás főszolgabírája, Popovits Viktor jelent meg az ünnepélyen. A két vítezen: Szabó Pál Vince tisztelhetően és Harmati Hajdakovics Antal főszermesteren kívül, akik jelenleg a békésmegeyi vármegyei néptisztviselői szolgálatot, mint a békés- és aradmegeyi Vitzi Szék ideiglenes kapitányai, Szabó Jenő százados volt jelen, továbbá még számosan a közönség és vármegye előkelőségeinek köreiből.

Háziipari kenderszövőműhely Gyulán. A gyulai asszonyok okulva Békes, Sarkad és Mezőberény példáján, elhatározták, hogy kenderszövőműhelyt állítanak fel Gyulán a környékbeli lakosság hiányos fehérművelésének pótlására. A mozgalom élén Puskás András áll, aki egy kisebb méretű részvénytársaság formájában akarja a közérdeklőt tervet megvalósítani oly módon, hogy 1000 darab 100 koronás névértékű részvényt becsátanak közre és szeszerekoronára biztosítják a teljes berendezést. A részvényeket már nagyrészt lejegyzték. — Hálós baleset. Farkas György gádoros lakosnak valami ügyes-bajos dolga volt Szentesen. Amint ott a városban járkált, egy koei elütötte és lábátörést szenvedett. Farkast beszállították a szentesi kórházba, ahol másnap meghalt. A hatóság elrendelte a holttestének felboncolását.

HOL AZ IGAZSÁG?

Az Amerikai Magyar Népszava november 9 és 10-iki számaiban az állítólagos öv. Tóth Elemérné deportáltságával kapcsolatban személyesen ellen irányzott, sorozatos támadó cikkek vonatkozás tudomására adom az érdeklődő magyarságnak, hogy nevezett Molnár Józsefnak soha törvényes felesége nem volt és ma sem az. En csak azért tartottam öt hónapig házamnál, mert ezt később tudtam meg. Az asszony maga vallotta be, de csak jó idő múltával. A kik a lefolytatott deportáltság eljárást és vizsgálat által kiderített adatok iránt érdeklődésnek, forduljanak a bevándorlási hatósághoz, Clevelandban. Az Amerikai Magyar Népszava támadó cikkeire a választ megadtam, kifejtve egyben a való tényállást is. Különb az egész deportálási akció nekem közömbös és nem akarok semmi mást, mint azt, hogy ennek a méltatlan meghurcoltatásnak vége legyen. Punktum!

WIAND PAL, AKRON, OHIO

KARÁCSONY

a civilizált világ legszebb ünnepe, amelyen mindenki megemlékszik szeretteiről és barátairól. Aki az ünnep alkalmából pénzt akar küldeni postán, vagy táviratilag

Magyarországba Jugoszláviába Csehszlovákiába Romániába

jól teszi, ha már most intézkedik, mert pénzküldeménye így bizonyosan megérkezik, mikorra kigyulladnak a karácsonyfák.

Küldjön most táviratilag Koronákat vagy dollárokat Magyarországra

A DOLLAR PÉNZKÜLDÉS OLCSÓBB LETT MAGYARORSZÁGRA 25 dollárig... 50 cent 25 dolláron felül 2 százalék

vagyis két dollár minden 100 dollár után. A címzettek valóságos amerikai dollárokat kapnak kézhez minden levonás nélkül. Kábéli dollárkúldésnél külön 4 dollár. BANKHAZAM TEKINTÉLYE ÉS LEGKIVÁLÓBB ÖSSZEKÖTTETÉSEI MINDEN ÜGYFELEM SZÁMARA BIZTOSITJÁK A LEGMELTÁNYOSABB ÁRFOLYAMOT ÉS PONTOS KIFIZETÉST.

Kérjen karácsonyi pénzküldési árjegyzéket

KISS EMIL Bankháza

133 Second Ave., New York, N. Y.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője. A Magyar Királyi Államvasutak Menetjegy irodájának kizárólagos képviselője. A Magyar Királyi Állami Jegyzet megbízásából a magyar lebelgyezési bankjegyek hivatalos gyűjtőhelye.

A GERZSENYI Patikában

Nagy választék

van mindentelje gyógyszeresből, hátszeresből és minden olyan cikkel, ami egy jó patikában található. ORVOSI VEYENYEK PONTOS KITOLTESÉ. GERZSENYI GYÓGYSZERTÁRA BUCKEYE RD. 25 E. 11th ST., CLEVELAND, O. hsp-411.

UZLETÁTVÉTEL.

Tisztelettel értesítem a clevelandi magyarságot, hogy a 8812 Buckeye Road alatti Peoples Marketből kitépem és a 12206 Buckeye Rd. (E. 123 sarok) alatti volt Gerlák-féle húszlelt átvettük. Mindenféle, hazai módon készült hentes árukat tartunk állandóan raktaion. Tegyen egy próba vásárlást, a melegegedésről és figyelmes kiszolgálásról kezeskedünk. Kérjük a magyarság szives pártfogását. Tisztelettel Mézáros és Veres 12206 Buckeye Road. 265-66 V.

JELENSÉGEK AMITŐL A NŐK FELNEK

Mrs. Wilson's levelét minden nő olvassa el.

Clearfield, Pa. — "Szeptemberben, utolsó gyermekem születése után képtelen voltam többé munkámat végezni. Minden hónapban retentív fájdalmim voltak a bal oldalamban, lázas voltam, szédülős és szenvedésem mindig két hétig tartott. Hallottam, hogy menyinyi jót tett a Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound elhatároztam tehát, hogy én is próbát teszek vele.

Nagyon örülök, hogy ezt tettem, mert most már sokkal erősebbnek érzem magam és minden munkámat elvégzem. Ha bárkőn kérdésközödnék, hogy mitől lettem jobban, örömmel megírom az Ön nagyszerű gyógyszerét. Ha kívánja, felhasználhatja ezen levelemet." — Mrs. Harry A. Wilson, R. F. D. 5, Clearfield, Pa.

Az olyan nők óvალალóssa, mint Mrs. Wilson, kétségen kívül bizonyíthatják, hogy a Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound megadta nekik az ilyen bajokat a betegségek okainak eltávolítására, s helyreállítja a szervezetet. Ha hátfájás, nagy fájdalmak, rendellenes ségek és idegesség, vagy kedvetlen ség jelentkezik, nem intézkedhet még gyorsan egy nő sem a Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound beszerzésében, ha értékeli egészségét és boldogságát.

MILWAUKEEI HIREK.

Rovátvezet: Frank Belezney, 1210 Galena Str., Milwaukee, Wis. SEGÉLYBIZOTTSÁGI GYÜLÉS. Az oroszországi nyomor enyhítésére alakult országos segélybizottság milwaukeei helyi osztálya vasárnap, november 16-án az Auditorium nagy halljában nyilvános gyűlést tart este 8 órakor. A bizottság nemzetiségre, vallásra és politikai pártállásra való tekintet nélkül van összeállítva való mindenkire való tekintet nélkül felhív mindenkit a gyűlésen való megjelenésre és felkéri ezuton különösen a milwaukeei és környékbeli magyarságot, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban jelenjen meg. 265.

E. SCHWARTZ

pénzküldés, hajójegy és közjegyzői irodája. 201 EAST 9th STREET, NEW YORK, N. Y.

Hogy a "Szabadság" olvasói is megismerkedhessenek régi és kirobbant orosz munkás által alapított VISSZAVANDORLÓ OROSZ MUNKÁKOS BIZOTTSÁG intézetét titkársága útján az összes orosz csoportokhoz.

Bizottságunk titkársága ezuton közli az összes orosz csoportokkal, hogy kiküldött megbízottaink — öb munkásoknak ajánlataira — meg-jódték arról, hogy ez a cég teljesen tisztességes, az ügyfelek kiszolgálásában a legmegbízhatóbb és így állatunk mindenkinél melegeen ajánlható.

A VISSZAVANDORLÓ OROSZ MUNKÁKOS BIZOTTSÁGNAK TITKÁRSÁGA Ilyin, titkár s. k." Ennek a bizottságnak április 20-án, egy napon 105 utasát szállítottam át Európába a legelőnyösebb megelégedéssel. Ebből megállapíthatja, hogy bármiféle pénzküldeményével, hajójegy-vásárlásával, iratok beszerzésével és hitelviselésével teljes bizalommal fordulhat hozzám. Olcsó, pontos és gyors elintézés. Minden levélre azonnal válaszok. Dollár-átutalás olcsón és teljes szabotasság mellett. A címzett a küldött összegét dollár készpénzben kapja kézhez. Irjon azonnal az alábbi címre: E. SCHWARTZ pénzküldés, hajójegy és közjegyzői irodája, 201 EAST 9th ST., NEW YORK, N. Y. A magyar osztály vezetője: MR. SZABADOS ZADOR. 260, 62, 65

DR. BAILEY "SPECIALISTA"

sz. csendjele gyógyít idült és krónikus férfi és női betegségeket. A leg-ülőbb egyenlő és biztos kezelés. Ha a következő bajokban szenved: vérméregzés, bór sebek, reuma, szibaj, tüdőbaj, gyomor-bajok, májbaj, aranyér, sérv, orr és torokbaj, vasy göyva, MENJEN HOZZÁ ÉS MEG FOG GYÓVULNI. Alkalmazza a hírneves 606 és 611 vörösságot, valamint a leg-ülőbb VILLANOVOS és X-SUGAR KÉSZÍTMÉNYT. Minden gyógykezelést Dr. Bailey személyesen végez és titkoltartás mellett. MUNKÁJA A LEGJOBB ÉS ÁRAI A LEGALACSO- NYÁSBAK. MAGYARUL BESZÁLUNK. RENDELÉS ORÁK: D. e. 9.30-tól este 8-ig. Vasárnap d. e. 10-től d. u. 1-ig. 6511 EUCLID AVE., az E. 55th St. mellett. Második emelet, Room 222. CLEVELAND, O. X-SUGAR VIZSGÁLAT \$1.00. ksp 411

Daytoni Olesó Pénzküldés

HAJÓJEGYEK oda és vissza bármely PÉNZKÜLDÉS a világ minden részébe, a legolcsóbb árfolyam mellett. Ha hozzártartozik ki akarja hozni, Ha utitvelet vagy iratokat kell beszerzeni. Ha házat vagy telket akar vásárolni, Ha magát vagy házat akarja biztosítani, Ha fordultjon bizalommal a City National Bank of CITY TRUST & SAVINGS BANK kiülődi osztályának vezetőjéhez, LUSTIG RUDOLF urhoz. Telkimereteset küszöletésben. LEKIHIMERETES KISZOLGÁLTATÁS. CITY NATIONAL BANK CITY TRUST & SAVINGS BANK THIRD & MAIN ST. SAROK, DAYTON, O. HONOR-IRÓDÁK: PHILADELPHIA, Pa. — Filmore és Kenia Aya. sarok. Third és Main. 610 East 5th St. sarok. — Filmore és Kenia Aya. sarok. Third és Broadway sarok.

Fizeti már Anglia az adósságát

az angol pénzügyminiszter szerint kamatban évi 200 milliót fizetnek.

ADÓS FIZESS! A JELSZÓ.

LONDON, nov. 10. — Sir Robert Horne, angol pénzügyminiszter, a képviselőház tegnapi ülésén a költségvetésről nyilatkozva, többek között azt is jelezte, hogy az angol kormány megtette az előkészületeket arra, hogy az Egyesült Államokhoz járó tartozás utáni kamatoknak évente ötven millió font, vagyis kétszázmillió dollár részletben megfizetni kezdje.

„Reményem, hogy ez a kiállítás nem fog alkalmat adni arra, hogy újabb nyilvános tárgyalgatni kezdjék a szövetséges adósságainak a kérdését. Ha ezt nyilvánosan tárgyalgatjuk, ezzel bizony nem avitjuk meg a viszonyt köztünk és Amerika között”, mondta a miniszter.

Az amerikai sajtót figyelemmel olvassa, megállapítja, hogy a nyilvános tárgyalgatás már eddig is nagy károkat okozott. A mi jelszavunk az kell, hogy legyen, hogy amivel tartozunk, azt meg is fizetjük, bármi nehézségek is akadnak.

WASHINGTON, nov. 10. — Az amerikai pénzügyi kormány még nem kapott hivatalos értesítést arról, hogy Anglia meg akarja kezdeni az adósságainak törlesztését a pénzügyminiszterim tisztviselői szerint.

Anglia adóssága jelenleg több, mint egy milliárd dollár, amely után öt százalékos kamatot fizetnek. A kamat körülbelül a mai árszintnél értékben megfelel évi ötven millió font sterlingnek. Azonban vannak hátrélló kamatok is. Ezekről nem szól a tudósítás.

Peggy és a házassága

A válás után kijelentette, hogy újabb férjhez megy, de csak amerikaihoz.

CHICAGO, nov. 10. A szép Peggy Hookins Joyceet tegnap az itteni bíróság elválasztotta a férjétől, James Stanley Joyce sokszoros millióstól. Mint már jeleztük, a felek magánjogi igényeire vonatkozóan peren kívül kiegyeztek és a szép Peggy mesés vagyonához jutott. A tárgyalás után Peggy természetesen szívesen fogadta az újságírókat.

„Már három férjem volt”, mondotta nekik. „Azonban ne gyedszér is férjhez fogok menni. A legközelebbi férjem amerikai lesz. Azt hiszem, hogy a tárgyalás adatai folytán egész életemre ki vagyok átkozva és nyolcven éves koromban is hiányoztam a házasságtól. Ha állítom majd, hogy ártatlan vagyok. Ennek dacára is annyira kérem, mint a fű a mezőn. Ha nagyon akarék mindjárt férjhez menni, naponta háromszor is meglehetem.”

Nagy meletlantokodással cáfolta azokat a híreket, mintha valami európai gróftól vagy hercegtől választott volna ki magának. Ezt nem teszi, mondotta, mert tudja, hogy ezek a vagyonbuzott magnások csak pénzért akarnak és nem aszszonyt.

FELFRISZITI FÁJÓS MEREV VÉGTAGJAIT

AZ IDŐFÁRÁS és nehéz munka fájdalmat keltenek az izmokban és végtagsokban. Lényegesen egy üveg Sloan's Liniment kézzel szabadon való használatra. Beszívópor dörzsölés nélkül.

Sloan's Liniment

Délután végezték ki tegnap a chicagói feleséggyilkost.

A kivégzés intő példát akart szolgálni a többi elítéltnék. — Ligregni négyezer kísérlete meg a szökést a börtönből.

CHICAGO, nov. 10. — Frank Ligregnit tegnap délután felakasztották az itteni megyei börtönben. Elettével fizetett meg azért, mert a múlt télen agyonlőtte a feleségét, aki tanítónő volt és akit egy farmon meglátogatótt.

Ligregni volt az első olyan halálra ítélt Chicagóban, akit délután végeztek ki. A kivégzést Laubenheimer deputy sheriff vezette, aki szerint azért tették délutánra a kivégzést, hogy intő példa legyen az elítéltnék és a meg nem ítélt gonosztevőknék.

BUDAPEST NÉPE ÉS A KIRÁLY-PUCCS.

(Folyt. az 1-ső oldalról.)

Hihetőnek lehet tartani, hogy Budapest nyugalmommal fogadtatja Károly király esztergomi bevonulását is: de az is csak a fászlás jele lett volna. Aki a város hangulatát figyelve, megállapíthatja, hogy jobban szeretne volna mindenki, ha a puccsot leverik. De senkinek sem jutott eszébe, aktiv módon résztvenni az események irányításában. A forradalmi szellem epügy kiélt már magát Budapesten, mint az ellenforradalmi szellem. A népesség nyugalmat kíván, csak nyugalmat, hagyják békeben minden oldalról. A kormány legelkeseredettebb ellenségei is egyszerre teljes bizalommal nézték a kormányintézkedéseket, mert a kormánytól várták, hogy megkíméli Budapestet egy újabb felfordulástól.

Az lehetne mondani, hogy a főváros szinte közönyösen nézte a küzdelmet. Ez volt a látszat, bár — mondottuk — valójában senkinek sem jutott eszébe, hogy a király erőszakos bevonulását. De közönyös volt a lakosság hangulata annyiban, hogy senkinek érzett vágyát arra, hogy a maga erejét is latbavesse az eredményekért. Ennek oka a lezajlott évek számtalan csalódásában gyökerezik. Budapest népe már ismétlen lelkesedett és azt hitte oideg-örög, hogy az újabb változás valami gyökeres javulást hozhat a beteg állapotokba. De mindannyiszor azt tapasztalta, hogy a változás jár minden baj és kellemetlenség és nyaka közé zúdult ugyan, ellenben a remélt javulás helyett inkább még ziláltabb lett minden. Így természetesen reakciókat állított be az a hangulat, mely szinte közönyösen kezdte nézni az eseményeket. A szemből pártok egyikében sem volt Budapestnek már teljes bizalma. Mindegyikről feltételezte, hogy csalódi fog benne, amit uralomra jut. Anatóle France böles és szellemes megállapítása, hogy minden ellenek, amely az eltiport jogokért küzd, azonnal maga is eltiporva válik, mihely uralomra jut, beidézgette megismerésé vált Budapest tőmegében. „Elment Budapest kedve a forradalmaktól egyaránt.”

Mikor október 22-én, szombaton, elterjedt a hír, hogy Károly király fegyveres erővel közeledik a fővároshoz, távolról sem keletezett olyan nagy izgalom, mint például az elmúlt politikai válságok pillanatában. A pestiek nagyrészt nem tudta az első pillanatban, hogy milyen állást kell elfoglalnia. Pest egy tekintélyes részére jellemző az ötven perentes kiegyezésre való hajlandóság. Nem tudták hirtelenében, hogyan lesz „jobb”. Véleményét határozottabb formában csak kevesen mertek nyilvánítani, mert arra gondoltak, hogy „hátha sikerül a puccs”. Abban azonban megegyeztek a legtöbben, hogy jobban szeretnék volna, ha az egész dolog nem következne meg. Vasárnapi már elterjedtek a legújabb hírek. Nem volt újás vasárnap, így a „magánértesüléseknek” jó keletjük volt. Sok ellentétes mendemonda után végre kialakult az, hogy a kormánycsapatok visszavonították a lázadókat. Ekkor — csak ekkor — kezdett az utca hangulata határozottabb konturokat kapni. Most látszott meg a közöny alá bujt érzés: ugyanolyan egész Budapest felélegett. Az emberek szava

megeregt, villamoson, kávéházban kiscseréltek a véleményeket és nézeteket. Ilyen megjegyzéseket lehetett hallani: — Hálaistennek, hogy nem sikerült. — Tudja, én magam is Károly-párti voltam, de most ezek után teljesen lejártam a legimista szempont. — Mégis csak hallatlan, hogy polgárháborút provokálnak! — A polgárháború szomorú kilitásainak mérlegelésére mindig újabb tápot adott, valahányszor egy-egy csoport elfogott lázadó katonát hoztak végig az utcán. Csakugyan szokatlan és szomorú látvány volt: magyar katonák kísértek magyar katonákat, egyenlő egyruhában voltak foglyok és kísérők és tudtak, hogy asnap reggel még gyilkos fegyverrel álltak egymással szemközti a jökőpár magyar legények. Ekkor igazán valami elkeseredés fogta el az embert: hát támi lehet az, hogy ezt a szerencsétlen népet magánérdekek miatt egymásra uszítják és megtizedelik. Erre a látványra, meg arra, mikor a mentők sebesült katonákat hoztak, mindenki kormánypárti lett, azt lehet mondani, hogy az események ugyancsak megcsappantották a legimisták szíamát.

Egészén nyilvánvalóvá vált az utca hangulata, mikor hétfő este megjelent a hivatalos jelentés: „Károly királyt a nemzeti hadsereg Tárian őri, a puccs rendezőit elfogták.” Megkönyebbülés és vidámság váltotta fel a könny kifejezést az emberek arcán és ez bizonyította, hogy a közöny csak a fászlásig állt. Budapest népének lelke mélyén ott él az iriztás és nagy megrázkódtatásokról, de ugyanakkor fásult érzésnek még megmaradt minden erejével a függetlenséghez vonzódi és lehangdát temperamentumának helyes itéletével igyezkzik megszabadulni minden kalandos vállalkozástól.

Budapest és Magyarország ma már igazán alkalmas anyag arra, hogy egy céltudatos, minden forradalmi és ellenforradalmi elemelt mentes, belátó kormány a nyugalom és konszolidáció felé vezesse. A lelkek legnagyobb többsége már konszolidálódott: ezt bizonyította a lefolyt három napos polgárháború hatása a pesti utca hangulatára. (b-y)

ZENDÜLÉS A LAKBÉREKET TÁRGYALÓ BÍRÓSÁGNÁL.

NEW YORK, nov. 10. — Sohasem volt még oly nagy a new yorki bíróságokon a zűrzavar, mint most, amikor a városi bíróságok Brooklynban meg akarta kezdeni a lakbérérek tárgyalását esküdtzsek előtt. A rendőrség segítségét kellett kérni, hogy a három bíró előtt kitűződik ezernél több peres ügyben a felek közt a rendet-fenntartsák. A tárgyaló termekben 3,000 ügyfél várta perének elintézését.

KÉT INCHES HÓ ESETT MICHIGAN ALSÓ RÉSZÉN.

DETROIT, nov. 10. — A hőmérsék fagypontra szállásával Michigan állam alsó részén leeseett az éjjel az első hó s hivatalos jelentés szerint két inch magas hó fedi a tájat s Muskegon vidékét is fehér lepel borítja.

Jól mulat Kiengedik a tábornok a foglyokat

Jaquez belga tábornok a new yorki automata lunch-roomban.

NEW YORK, nov. 10. — A város katonái és polgári hatóságai tegnap hivatalos fogadtatáson ünnepelték Jaques báró belga tábornokot, míg a kormánybizottsága ebédet adott a tiszteleére. Az ünneplés alkalmával a tábornok mosolygva jegezte meg, hogy előző este micsoda „good time”-ja volt New Yorkban. Cívillruhába öltözött és végigjárta a várost. Elmondotta, hogy beült a rogyásig megtelt földalatti vasútba, ráült az ötödik Avenuen az egyik nagy autbuszra, azután pedig megébedelt a színházi városrészben az egyik automata vendéglőben.

Koekán az emberiség jövődjéje.

(Folyt. az 1. oldalról.)

koznek: egész civilizációnak pusztulását jelentené ez a háború.

Az egész kérdés központi tényező az a helyzet, amit Japán biztosított magának Mandzuriában. Ha az Egy. Államok nem hajlandók elismerni, ezt a helyzetet a kérdést nem lehet megoldani. A japán szempont az, hogy az a föltétel szükségesség, hogy biztosítani kell a nyersanyagokhoz hozzáférhetőségnek jogát. Ez pedig azt jelenti, hogy tekintet nélkül a jogi vagy diplomáciai igazságokra, Japannak Mandzuriához való jogát éppen úgy el kell ismerni, mint Franciaországának Marokkó fölötti protektorátusát.

A konferencia sikerének másik kívánalma, hogy bár az angol-japán szövetség népszerűtlen Angolországban és csaknem gyűlölt Japánban: mégis az angolokra nézve szinte becsületbe vágó kérdés az, hogy ne bontsák az fel addig, míg megfelelő ellenértékét meg nem alkották valamely angol-amerikai-japán társulás kebelében. Hogy világosabban beszéljünk: Anglia hajlandó barátságosan elválni Japántól, de nem hajlandó ezt az elválást semmiféle válsági törvényszéknek az itéletére esközölni, egyetlen harmadik hatalomnak a kedvéért sem.

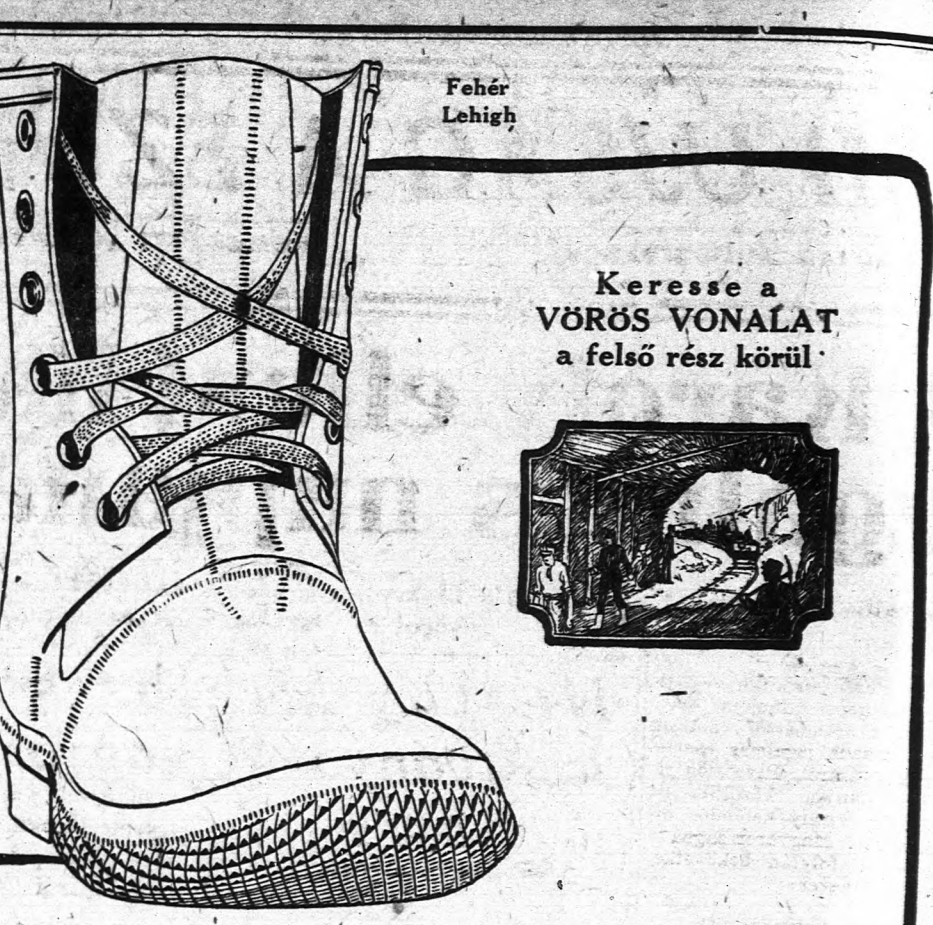
Az amerikai diplomáciának, ami a-jelen esetben főképpen Hughes külügyminiszterrel jeleníti, nem szabad meglefedkezni arról, amiről Wilson Párisban megfedelkezett, hogy bármilyen szépek és egészségesnek látszóik is az elvont elvek ömögukban, mégis mikor a nemzetek a tanácskozás asztala körül ülnek, nem elvekket, hanem tényeket kell számolniok. Csaknem száz éve már annak, amikor Canning Orszországgal tárgyalta a görög ügy valamely elvi kérdéséről és a következő jellegzetes kijelentést tette: „Azt kívánják, hogy szentesítsük az elvet. Mi pedig azt kérjük, hogy vegyék fontolórra az elvnek a következményeit is.” Ma éppen így Anglia is, meg Japán is arra kéri Hughes külügyminisztert, hogy ne felejtse el a következményeit azoknak az elveknek, a melyeket ő állított fel vagy védelmez.

A harmadik politikai akadály, amittől függ a konferencia sikere, a fegyverkezés csökkentésének kérdésén kívül, az a törekvés, hogy az Egyesült Államok bizonyos elveket akarunk leszőgezni a távolkeleti kérdésekben. Idáig ezek az elvek ugyanazonosok, mint a melyeket Amerika Párisban képviselt, azzal a különbséggel, hogy nem Európára, hanem Ázsiára vonatkoznak. Ellenben most is ugyanazzal a veszedelmekkel üvegnyetik a világot, anjvel 1914-ben Anglia állott szemben Németországgal: a pontos igazságot nem tudják felismerni.

Bármennyire takarogtják is a dolgot: az amerikai politika határit akar szabni Japán terjeszkedésének és ambícióinak. Az emberiség történelme mutatja, hogy az ilyen törekvés mindig háborúra vezetett. Az egyedüli reményesség ennek elkerülésére az, hogy ez ideig egyik országban sincsen olyan párt, mely ezt a háborút kívánna vagy sürgetné. Elhárítását azonban nem a fegyverkezés csökkentésétől kell várni. A tiszviszelyt sem szentesítjük meg aszal, hogy áldozattá ápoljuk. Az erdő ökot kell eltávolítani. Ez az nem a fegyverkezés vársenyében rejlik, hanem az összeküzdő politikai elvekben.

MEGMÉRGEZETT FORRAS VIZÉTŐL KIHALT CSALÁD.

AUGUSTA, Ga., nov. 10. — Mrs. J. W. Lee, egy Barnwell megyei telepes felesége a negyedik halotté hétéen a családban, férje válságos helyzetben fekszik a pár nap elözt meghalt három kis leánykájuk, a 6 éves Mary, 4 éves Vilma és 2 éves Elma mérgezés tünetek közt. Megállapították, hogy a család állatázeven használt forrás vizé mérgezte őket halálra. A mérge nemet még nem állapították meg sa legújabb nyomatást folytatják az ügyben.

Keresse a VÖRÖS VONALAT a felső rész körül

Ha lábbeli számláit le akarja szállítani, ne vegyen olcsóbb cipőt — jobb cipőt vegyen. Használjon Goodrich-ot és kevesebb párt fog évente venni. Soha sem kell azokat talpaltatni — ötven évi tapasztalatunk megtanított, miként kell TARTÓSSÁGOT bele tenni.

THE B. F. GOODRICH RUBBER CO., AKRON, OHIO

Goodrich Gummi Lábbeli

Tizenkilenc századnak főeseménye.

Lésével gyakorlatilag lehetlenné lenne minden támadó háború. Cerretti párisi nuncius hosszú tanácskozást folytatott Briand francia miniszterrel, akik ennek Amerikába indulása előtt, a washingtoni konferencia tárgyában.

BOSTON, nov. 10. — A magas cipőárak ideje valósággal lejárt s a legközelebbi jövőben jó cipőt lehet venni \$3.50 és \$4 árban, — jelentette ma ki az I. Q. White Shoe Co. elnöke Bridgewater-ről, az állami egyeztető és választott bíróság előtt.

A BÖRTÖNÖR GYLKOSAT VILLANYSZÉKBE ÜLTETIK. PINE BUFF, Ark., nov. 10. Sorrells kerületi bíró elutasította Tom Slaughter, oklahomai bandita új tárgyalási iránti kérelmét, aki megölte börtönört szeptember 18-án Tucker State farmon s pénteken, december 16-án villanyos székekben elszennvedő halálra ítélte.

A LEGJOBB PATIKA

(óhazai oklevelek kiállítva) MEGVÁLTOZT GYÓGYSZERTÁR 2017 WEST 26th STREET, CLEVELAND, O.

A tej használata nélkülözhetetlen a jó egészséghez

Mondja Dr. H. L. Rockwood Cleveland város egészségügyi biztosa.

Az eledelnek nemcsak az étvágyat kell csillapítania és elegendő hőmérsékletben tartani a testet, hogy követelményeinek eleget tegyen. Az egészséget kell fenntartani elsősorban, erősítő anyagok szolgáltatásával. Hogy a tápanyagok között a tej áll a legelső helyen, olyan emberek állapították meg, akik e kérdést évekig tanulmányozták.

A legtöbb eledel nem tartalmaz elegendő tápanyagot. A legtöbb tápanyagot két eledel tartalmazza, még pedig a tej és a leveles zöldségek, mint saláta, spargna, káposzta, stb. A zöldségtelék azonban megközelítőleg sem tartalmaznak annyi táperőt, mint a tej, különösen azért, mert nem ehetünk belőlük megfelelő mennyiségűt.

Egy világszerte ismert szaktekintély azt tartja, hogy bármilyen népek haladása a legjobban attól függ, hogy mennyit tejet fogyaszt. Más szóval az a nép, amely lehetőleg sok tejet fogyaszt, feltétlenül egészséges, tehetséges és terméketlenek kell legyen.

Sokan azt tartják, hogy a tej feltétlenül kell a gyermekeknek, az egészséges felnőtteknek nem ajánlatos. Azt tartják, hogy szegény egy felnőttnék gyermek ételén ennie. Biztos tény az, hogy a míg a tej elengedhetetlen eledel a gyermekeknek, a felnőttek számára sincs egészségesebb és táplálóbb étel a tejnél, bármennyire erőteljes férfiak és nők legyenek is.

Legalább egy quartot igyan naponta, a tej ivás az egészség útja. "MILK FOR HEALTH" CAMPAIGN Cuyahoga Megye Közegészségügyi Szövetkezete. A második egészségügyi cikk a tej értékes voltáról.

MA
A
izg
Hivatalo
BUDAPEST
szefoglaló ké
biakban a f
reánk szakm
nyek-lefolyá
lentékek ale
IV. Károly
ív Svajeből
s az ennek
zett esemény
A király
Zürich
A király
soproni tudó
csütörtöki na
rich mellett
luból Zita k
követési titk
te plóták ké
gépelt két ur
A király e
határozta az
mult hét elejé
Oszténburg
jelentkezett
a királyná
nettel, hog
alkalm
Andrássy,
niczky, Grac
mányt alkít
jön haladékt
A király e
lás után elha
gedja kívánás
az országba
tráknk eber
repülőgépen
egyetlen lehe
Oszténburg
volt osztrák
reg két res
tenstein
és felajánl
hogy ok haz
penz
Déli-tizenk
emelkedett a
a Bodoni tó f
vette utját.
Délután négy
ereszkedett le
dénafai határ
nyire gróf Cz
telyától, ahol
vendégül látta
Gyulát. A kir
nepélyesen fog
rályi pár "a g
szállított meg
A lékera a repül
fa" névre kere
Rakovszky
Amint a kir
keztét Dénesf
tek Sopronb
és Oszténburg
haladéktalanul
automobilon So
királyi párt. U
Andrássy Gy
fokormánybiz
tív és Rakovsz
király a sopron
nyában szállt m
lanul
proklamálta
"jogok a
Rakovszky Ist
alakítson
Rakovszky es
te a kabinet
rint Rakovszky
mellett Benics
belügyi, gróf
a külügyi, Gr
pénzügyi és bi
a honvédelmi m
A kormányzó,
ho

